

สรุปผลการสัมมนา
เรื่อง การเตรียมความพร้อมข้าราชการประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน
วันอังคารที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔
ณ ห้องประชุม ๓ ชั้น ๒ อาคารหอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพฯ

บทนำ

สำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ได้รับอนุมัติการจัดสัมมนาเพื่อเตรียมความพร้อมข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์สู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับข้าราชการของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและตระหนักถึงความเป็นอาเซียน เพื่อร่วมกันสร้างประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผู้บริหารสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๑-๘ ผู้แทนประชาสัมพันธ์จังหวัด ภาค ๑-๘ และข้าราชการใน ส่วนกลาง จำนวน ๑๒๐ คน

วิทยากร/ผู้ดำเนินการอภิปราย

การบรรยาย เรื่อง “ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน”

โดย นายสุนทร ชัยยิตติภูมิ รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

การอภิปราย หัวข้อ “การปรับตัวและเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน”

วิทยากร

๑. นางสาวจันทร์สุดา รัชต์พลเมือง

รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

๒. นางจินตนา ชัยยวรรณาการ

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

๓. นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์

รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

๔. นางสาวบุศรา กาญจนาลัย

ผู้อำนวยการกองอาเซียน ๔ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

ผู้ดำเนินการอภิปราย

นางสาวจิระวรรณ ตันกูรอนันท์ สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

พิธีเปิด

นางวรรณ วุฒิอาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ กล่าวรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนา และนางลดาวัลย์ บัวเอี่ยม รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ กล่าวเปิดการสัมมนา โดยได้กล่าวต้อนรับและขอบคุณวิทยากรและผู้เข้าร่วมสัมมนาที่ให้ความสำคัญกับการสัมมนานี้ และได้ฝากข้อคิดเห็นของ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียน ในงานสัมมนาทางวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา เรื่องความท้าทายของประเทศไทยในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและการปรับตัวของข้าราชการไทย ประการแรก ได้แก่ ข้าราชการต้องตระหนักและพัฒนาศักยภาพของตนเองในฐานะกลไกหลักที่จะผลักดันให้ประชาคมอาเซียนเป็นผลสำเร็จ ประการที่สอง ข้าราชการต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ สร้างกลไกบูรณาการความร่วมมือ การอำนวยความสะดวกแก่ภาคเอกชน

/และการค้นคว้าวิจัย.....

และการค้นคว้าวิจัยวิธีการทำงานใหม่ๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ประการที่ ๓ รัฐบาลต้องเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของระบบราชการไทย จัดสรรบุคลากรเข้ารับการศึกษาทุกประเภทในระดับต่างๆ เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวทางสังคม ประการที่ ๔ พัฒนาทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ รวมทั้งต้องศึกษาวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจต่อกันยิ่งขึ้น และ ประการที่ ๕ ลดการนำเรื่องการเมืองเข้าไปสร้างประเด็นผูกโยงกับปัญหาต่างๆ จึงขอให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนาใช้โอกาสที่ดีนี้ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำเอาข้อมูลที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

การบรรยาย/อภิปราย

๑. การบรรยาย เรื่อง “ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน” โดย นายสุนทร ชัยยินติภูมิ รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ สรุปได้ ดังนี้

วิทยากร ได้กล่าวถึงประชาคมอาเซียน ว่าประกอบด้วยสามประชาคม ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งสามประชาคมมีเป้าหมายการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ โดยมีแผนการดำเนินงาน หรือ Blueprint ของแต่ละประชาคม และมีแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity) ที่เปรียบเสมือนกาวให้ประชาคมทั้งสามดำเนินการไปพร้อมๆ กัน โดยอดีตนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้เสนอแนวคิดเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน หรือ ASEAN Connectivity ในที่ประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๑๕ ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ การส่งเสริมความเชื่อมโยงของอาเซียนมีวัตถุประสงค์ คือ การสร้างให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนอาเซียนสามารถไปมาหาสู่กันได้ง่ายขึ้น เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างความเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่นๆ รวมทั้งเอเชียตะวันออก ให้มีทั้งการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ และด้านประชาชน

ยุทธศาสตร์หลักของความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีโครงการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ คือ การก่อสร้าง/การยกระดับโครงข่ายทางหลวงอาเซียนให้แล้วเสร็จ และปรับปรุงเส้นทางขนส่งสินค้าผ่านแดน การสร้างเส้นทางรถไฟระหว่างสิงคโปร์และคุนหมิงช่วงที่ขาดหายให้แล้วเสร็จ การสร้างโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในอาเซียน โครงข่ายไฟฟ้าแรงสูงเชื่อมต่อมะละกา – เปก๊านบารู (IMT-GT: อินโดนีเซีย) โครงข่ายไฟฟ้าแรงสูงเชื่อมต่อกะลิมันตันตะวันตกกับซาราวัก (BIMP-EAGA: อินโดนีเซีย) และการศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายเรือบรรทุกยานพาหนะล้อเลื่อนและการขนส่งทางทะเลระยะ

๒) ด้านกฎระเบียบ มีโครงการเร่งรัดที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำและปฏิบัติตามความตกลงการยอมรับร่วมกันสำหรับอุตสาหกรรมเร่งรัด การกำหนดกฎระเบียบร่วมสำหรับมาตรฐานและขั้นตอนการตรวจสอบรับรอง การเริ่มใช้ระบบการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากร ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวในระดับประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทางเลือกสำหรับกรอบ/รูปแบบ การลดและเลิกตารางข้อจำกัด/อุปสรรคทางการลงทุนเป็นระยะ และการดำเนินการตามความตกลงอาเซียน ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง

๓) ด้านประชาชน มีโครงการเร่งรัดที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ การลดขั้นตอนการตรวจลงตราสำหรับบุคคลสัญชาติอาเซียน การจัดตั้งศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้เสมือนจริงอาเซียน การพัฒนามาตรฐานทักษะไอซีที และแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

ในส่วนของประเทศไทยโครงการเร่งรัดที่ต้องดำเนินการภายใต้ ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ได้แก่ การสร้างทางรถไฟสายสิงคโปร์ – คุนหมิง ซึ่งไทยยังต้องก่อสร้างในส่วนอรัญประเทศ – คลองลึก (๖ กม.) **ด้านกฎระเบียบ** ต้องดำเนินการจัดตั้งระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว

/รวมทั้งด้านมาตรฐาน.....

รวมทั้งด้านมาตรฐานการตรวจสอบรับรอง และการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน และ ด้านประชาชน ต้องดำเนินการในเรื่องของการเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งปัจจุบันมีโครงการที่ไทยได้ริเริ่มแล้ว อาทิ จัดทำหลักสูตรการศึกษาอาเซียน และโครงการชำระประวัติศาสตร์อาเซียน

ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากความเชื่อมโยงในอาเซียน ได้แก่ ประโยชน์ทางการค้า การเคลื่อนไหวของสินค้า ประชาชน โลจิสติกส์ ท่องเที่ยว เปลี่ยนจาก Transport Corridor เป็น Economic Corridor ด้วยการรองรับจากธุรกิจต่างๆ ดึงดูดการลงทุนต่างชาติเข้ามาในระบบสาธารณูปโภค ช่วยปูทางไปสู่ตลาดใน เอเชียตะวันออก จีนตอนใต้ และอินเดีย ความเชื่อมโยงจะเป็น Win-Win Solution สำหรับไทยและอาเซียน

๒. การอภิปราย เรื่อง “การปรับตัวและเตรียมความพร้อมข้าราชการไทยสู่ประชาคมอาเซียน”

โดย นางสาวจันทร์สุดา รัชชพลเมือง รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม นางจินตนา ชัยยวรรณาการ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และนางสาวบุศรา กาญจนาลัย ผู้อำนวยการกองอาเซียน ๔ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ และมีนางสาวจิระวรรณ ต้นภูรณันท์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

นางสาวจันทร์สุดา รัชชพลเมือง กล่าวว่า ในเรื่องของวัฒนธรรมมีความร่วมมือตั้งแต่เริ่มก่อตั้งอาเซียนขึ้นมา เพื่อพัฒนาความเป็นดีอยู่ดีของประชาชน ส่งเสริมเศรษฐกิจ พัฒนาศักยภาพด้านสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนสืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง มีความหลากหลาย วัฒนธรรมทำให้เกิดภาษา วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ เป็นต้น ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลง มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทกับมนุษย์มากขึ้น ผนวกกับความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป ความร่วมมือด้านวัฒนธรรมของไทยในอาเซียน นอกจากวัฒนธรรมแล้วยังรวมด้านสนเทศ สื่อสารมวลชนด้วย มีกลไกคือคณะกรรมการอาเซียนด้านวัฒนธรรมและสนเทศ (ASEAN-COCI) โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้รับผิดชอบด้านวัฒนธรรม และกรมประชาสัมพันธ์รับผิดชอบด้านสนเทศ ด้านวัฒนธรรมมีกิจกรรมกับอาเซียนมาโดยตลอดทั้งด้านภาษา วรรณกรรม ศิลปะการแสดง ครอบคลุมถึงด้านเยาวชน ด้วยพื้นฐานความร่วมมือด้านวัฒนธรรมในอาเซียนมีมานานและอย่างใกล้ชิด กระทรวงวัฒนธรรมของไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนมีการติดต่อประสานงานและมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด มีพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดภายใต้กลไกของอาเซียนและงบประมาณจากกองทุนวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนในแต่ละประเทศได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

ในเรื่องของประชาคมสังคมและวัฒนธรรม มีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน คือสร้างเอกภาพในความแตกต่างและหลากหลาย จากการที่อาเซียนมีความเป็นมาของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมาก ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงเห็นพ้องให้จัดทำแผนการดำเนินงาน หรือ Blueprint มีแนวทางหลัก ได้แก่ ๑) การส่งเสริมและสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนแก่ประชาชน ๒) การรักษามรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน และ ๓) การส่งเสริมและสร้างสรรค์อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ด้วยการเชื่อมโยงวัฒนธรรมเข้ากับภาคอุตสาหกรรม

ในส่วนของกระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการเตรียมความพร้อม โดยจัดทำแผนต่อเนื่อง ๔ ปี ตอบสนองนโยบายรัฐบาล มีวัตถุประสงค์ ๑) ส่งเสริมความเข้าใจเรื่องอาเซียน ๒) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระดับรากหญ้า และ ๓) เสริมสร้างอัตลักษณ์ วัฒนธรรมอาเซียน เน้นการสร้างความรู้ ความรู้ที่ เกิดจากความร่วมมือ เป็นองค์ความรู้ การเชื่อมโยงไทยกับอาเซียน เน้นระดับประชาชน เด็กเยาวชนผ่านกิจกรรม การสร้างเครือข่าย การรักษาความสัมพันธ์และร่วมมือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสวนา การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ สิ่งที่กระทรวงวัฒนธรรมคาดหวังคือการให้ความรู้แก่ประชาชนในการอยู่ร่วมกัน ให้มองเห็น

/ประโยชน์ภาพรวม.....

ประโยชน์ภาพรวม การสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทยให้ความสำคัญกับการรักษาและสืบทอดมรดกวัฒนธรรม พร้อมเปิดรับสมาชิกอาเซียนให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมร่วมกัน อย่างไรก็ตาม รองปลัดกระทรวงวัฒนธรรม เห็นว่าทุกหน่วยงานมีนโยบายเรื่องอาเซียน แต่ยังไม่เห็นภาพอย่างเป็นระบบ ต้องการให้มีการเชื่อมโยงของ ข้อมูล จัดให้มีเวทีสำหรับข้าราชการและข้อเสนอแนะ

นางจินตนา ชัยวรรณการ กล่าวว่า ในด้านเศรษฐกิจ ได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อไปสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ivo อย่างชัดเจน เรียกว่า AEC Blueprint ซึ่งหากเปรียบกับการสร้างบ้าน AEC Blueprint นี้ก็เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวของบ้าน ที่จะทำให้เรารู้ว่า บ้านที่สร้างเสร็จออกมาแล้วมีรูปร่าง หน้าตาเช่นไร ห้องน้ำ ห้องครัว ประตู หน้าต่างอยู่ที่ไหน AEC Blueprint ก็เช่นเดียวกัน ได้กำหนดองค์ประกอบ และแผนงานสำคัญที่ประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินการเพื่อไปสู่ AEC ในปี ๒๕๕๘ โดยมีเป้าหมาย คือ

๑) การเปิดตลาดและฐานการผลิตเดียว เคลื่อนย้ายสินค้าเสรี ประเทศสมาชิกเดิม ๖ ประเทศ ลดภาษี สินค้าในบัญชี Inclusion List (IL) ให้เหลือ ๐ % ภายในปี ๒๕๕๓ ประเทศสมาชิกใหม่ (CLMV ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) จะลดภาษีลงเหลือ ๐ % ภายในปี ๒๕๕๘ ขจัดอุปสรรคที่มีใช้ภาษี เคลื่อนย้ายบริการ เสรีใน ๔ สาขา คือ ICT สุขภาพ ท่องเที่ยว และการบิน เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี ใน ๗ สาขาวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ สถาปัตยกรรม พยาบาล การสำรวจ และบัญชี ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ภายในของประเทศในการอนุญาตประกอบวิชาชีพสาขานั้น เคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี เคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี การ รวมกลุ่มเศรษฐกิจสาขาสำคัญ อาหาร เกษตร และป่าไม้

๒) มีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สิน ทางปัญญา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายภาษี พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์

๓) มีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การลดช่องว่าง การพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกเก่า และสมาชิกใหม่ (CLMV)

๔) มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจ สร้างเครือข่ายการผลิต และการจำหน่าย จัดทำ FTA กับประเทศนอกภูมิภาค

รองอธิบดีกรมเจรจาการค้ากล่าวว่าการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนด้านการเปิดเสรี ทางการค้าจะทำให้สินค้าของไทยขยายตัวมากขึ้นเนื่องจากตลาดใหญ่ขึ้นและมีผู้บริโภคมากขึ้น แต่ก็ต้องแข่งขัน กับประเทศสมาชิกด้วยกัน ขณะเดียวกันก็สามารถนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านในราคาต่ำลง ประชาชน มีโอกาสไปทำงานในต่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งนักลงทุน/ผู้ประกอบการสามารถเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปยัง ประเทศสมาชิกอื่นได้มากขึ้นเช่นกัน

สำหรับบทบาทของภาครัฐต่อการเป็นประชาคมอาเซียน วิทยากรให้ข้อเสนอแนะ ว่าต้องบูรณาการ การทำงานเพื่อขับเคลื่อน และผลักดันนโยบาย/มาตรการต่างๆ ตามพันธกรณีของไทยในการสร้างประชาคม อาเซียนไปด้วยกัน โดยคำนึงถึงกฎหมาย กฎระเบียบภายในประเทศ เพื่อประโยชน์สูงสุดของไทย รวมทั้ง ประสานการดำเนินการกับภาคเอกชน รับรู้ปัญหาอุปสรรค และหาแนวทางแก้ไข/บรรเทาผลกระทบ ตลอดจน มาตรการเตรียมความพร้อมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเอกชนในการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน และ สร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนผ่านทางสื่อต่างๆ ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น จะได้มีการ เตรียมพร้อมและปรับตัว เช่น การเรียนรู้ด้านภาษา สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนอื่น เพื่อสร้าง ความเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างยั่งยืน

นางสาวบุศรา กาญจนาลัย กล่าวว่า เมื่อเริ่มกำเนิดอาเซียน มีความตึงเครียดด้านความมั่นคง ในภูมิภาคขณะนั้น จึงเริ่มคิดการรวมกลุ่มโดยประเทศไทย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยมีการลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ หรือ Bangkok Declaration ในช่วงก่อนที่จะมีกฎบัตรอาเซียน ความร่วมมือ

/ด้านการเมือง....

ด้านการเมืองในอาเซียนมีอยู่แล้วแต่ยังไม่ชัดเจน ไม่มีกฎ กติกา แต่หลังจากกฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ จึงได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคง หรือ APSC Blueprint เพื่อร่วมมือกันสร้างให้เป็นพื้นที่เป็นกลาง ระวังความขัดแย้ง ให้เกิดสันติภาพในภูมิภาค และผลักดันให้เกิดเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ รวมทั้งการสร้างควมไว้วางใจกัน ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียนเพื่อสันติภาพ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อความเจริญรุ่งเรือง และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อผูกอาเซียนเข้าไว้ด้วยกัน นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีบทบาทนำในการผลักดันกรอบการประชุม ARF ซึ่งเป็นการประชุมระหว่างภาครัฐ นักวิชาการ ในการแลกเปลี่ยนความเห็นเพื่อสร้างสันติภาพ ความไว้วางใจ เป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งด้านการเมือง อาเซียนผลักดันการเจรจา ๓ ฝ่ายจนเป็นผลสำเร็จ การเจรจาทุกระดับในอาเซียนถือหลักการสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน ๒) การใช้หลักฉันทามติ ไม่ขัดแย้งหรือโต้แย้งกัน

ภายหลังที่กฎบัตรอาเซียน ซึ่งถือเป็นธรรมนูญ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธ.ค. ๒๕๕๑ ทำให้อาเซียนพัฒนาสถานะเป็นนิติบุคคลระหว่างประเทศ เป็นองค์การระหว่างรัฐ สามารถเพิ่มอำนาจการต่อรองในเวทีต่างๆ นอกภูมิภาค ประชาคมการเมืองและความมั่นคงมีแผนการดำเนินงาน หรือ Blueprint เพื่อสร้างให้อาเซียน เป็นประชาคมที่มีกฎ กติกา พัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานด้านการเมืองความมั่นคงร่วมกัน สร้างอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีเอกภาพ มีพลวัต พึ่งพาซึ่งกันและกัน อาเซียนมีความสำคัญมากขึ้นจะเห็นได้จากประเทศนอกภูมิภาคต่าง ๆ ได้เข้ามามีความร่วมมือกับอาเซียนมากขึ้น

ตามกฎบัตรอาเซียนกำหนดให้มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนปีละ ๒ ครั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่ผู้นำประเทศสมาชิกต้องการผลักดันการเป็นประชาคมอาเซียน สำหรับปีนี้ผู้นำอาเซียนได้ตกลงหัวข้อสำคัญการประชุม (Theme) ว่า **ประชาคมอาเซียนในประชาคมโลก** แสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังมองไปสู่โลกแล้ว ดังนั้นข้าราชการจึงต้องเตรียมพร้อมและปรับตัวให้มีความเป็นสากล เรียนรู้เรื่องการเจรจาต่อรอง ต้องมีความรู้ รู้เขารู้เรา รู้จักเพื่อนบ้านเพื่อเป็นอาวุธป้องกันตนเอง ที่ผ่านมารวมอาเซียนในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติได้มีการประชุมหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ และในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งใหม่ก็ได้เตรียมเสนอเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

ผู้อำนวยการกองอาเซียน ๔ กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เรื่องอาเซียนได้ความร่วมมือจากกรมประชาสัมพันธ์ให้มีเวลาสำหรับอาเซียนทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้เข้าใจ นอกจากนี้ กรมอาเซียนได้ประสานกับกระทรวงศึกษาธิการจัดทำหลักสูตรอาเซียน เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้เรื่องอาเซียน รู้จักเพื่อนบ้าน และมีทัศนคติที่ดีกับเพื่อนบ้าน

นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์ กล่าวว่า ในทางปฏิบัติสำนักงาน ก.พ. มีบทบาททั้งสามประชาคม เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ เป้าหมายของอาเซียนคือต้องการให้ประเทศสมาชิกมีความมั่นคง มีศักยภาพ มีการแข่งขัน มีกลไกป้องกันการขัดแย้ง มีความเอื้ออาทรต่อกัน สำหรับในแผนดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ย้อนไปเมื่อปี ๒๕๒๔ ประเทศสมาชิกอาเซียนเห็นพ้องกันว่า การจะขับเคลื่อนภารกิจของแต่ประเทศนั้นจะต้องพัฒนาระบบราชการให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกันก่อน อายจกเว้น CLMV อย่างไรก็ตามเพื่อให้ทุกประเทศมีระบบราชการที่มีมาตรฐานในหลักการเอื้ออาทร จึงได้มีการจัดตั้ง ก.พ.อาเซียน ให้ทุกประเทศร่วมกันพัฒนาระบบราชการ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ประเทศบรูไนฯ รับผิดชอบด้านการสร้างเทคโนโลยีใหม่ ๆ ฟิลิปปินส์ด้านการทดสอบคัดเลือกบุคลากรเข้ารับราชการ อินโดนีเซียด้านระบบข้อมูลข่าวสาร มาเลเซียด้านเครื่องมือพัฒนาบุคลากร กรีซศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่าง เวียดนามด้านบริหารราชการลาวด้านประเมินผลการปฏิบัติราชการ กัมพูชาด้านการพัฒนาขีดสมรรถนะ พม่าด้านการสร้างวิทยาการ สิงคโปร์ด้านนวัตกรรมเชิงบริหารจัดการ และไทยด้านการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยการจัดหลักสูตรเชิญผู้แทนจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ารับการอบรม หรือการจัดทำโปรแกรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก.พ. อาเซียน จะจัดประชุมทุกปี โดยหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ

/ในแผนงานสร้าง....

ในแผนงานสร้างประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน หรือ ASCC Blueprint มีแผนงานพัฒนาระบบราชการ ๘ มาตรการ ที่สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบคือการพัฒนาภาวะผู้นำ ได้จัดทำหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำระดับกลางจัดปีละครั้งมีข้าราชการจากประเทศสมาชิกเข้าร่วมอบรม ในระหว่างปีจะมีประเทศสมาชิกมาอบรมดูงานในประเทศไทย สำนักงาน ก.พ. มีโครงการพัฒนาภาวะผู้นำ ๑๙ โครงการ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศ ระหว่างปี ๒๕๕๓-๒๕๕๕ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ๒) พัฒนาฝีมืออาชีพ ๓) พัฒนาภาวะผู้นำ นอกจากนี้มีความร่วมมือระดับทวิภาคีกับสิงคโปร์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การฝึกงานในสองประเทศ ซึ่งสิงคโปร์ให้ความช่วยเหลือไทยในการจัดทำหลักสูตร E-learning เป็นการช่วยเหลือแบ่งปันกัน

รองเลขาธิการ ก.พ. กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญ สำนักงาน ก.พ. จะต้องทำต่อไปคือการเตรียมความพร้อมข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม สู่ประชาคมอาเซียน จากการศึกษาวิจัยพบว่าข้าราชการจะมีความพร้อมในการดำเนินการธุรกิจในความรับผิดชอบต้องมีคุณลักษณะพื้นฐาน ๓ ประการ ๑) มีความเป็นนานาชาติ คือต้องเข้าใจบริบทของการรวมตัวของภูมิภาคต่าง ๆ ไม่เฉพาะอาเซียน ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันในทุกๆ ด้าน มีหูตากว้างไกล มีทักษะระดับสากลที่จำเป็น ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การเจรจาต่อรอง การบริหารความเสี่ยง การบริหารความขัดแย้ง การบริหารแผนกลยุทธ์ ๒) ความเป็นมืออาชีพในงาน/ภารกิจที่รับผิดชอบ ทำงานเป็นทีม มีความรู้พื้นฐานอาเซียน มีความโปร่งใส และ ๓) ต้องมีภาวะผู้นำเชิงรุก มีจิตบริการ ซึ่งทั้งสามคุณลักษณะดังกล่าว สำนักงาน ก.พ. อยู่ระหว่างการจัดทำหลักสูตรให้สำหรับข้าราชการ ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับข้าราชการไทยในการเตรียมความพร้อมไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. สร้างความตระหนักและรับรู้เข้าใจถึงที่มาและวัตถุประสงค์ของอาเซียนและประชาคมอาเซียน
๒. เรียนรู้ว่าอาเซียนและประชาคมอาเซียนประกอบด้วยกลไกอะไรบ้าง
๓. หน่วยงานของตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลไกในอาเซียนและประชาคมอาเซียน(เสาใดเสาหนึ่ง) อะไรบ้าง ต้องทราบตั้งแต่กลไก มาตรการในแต่ละเสาที่ต้องรับผิดชอบ มี ๒ ลักษณะ มอบโดยตรงเป็นหน่วยงานหลัก และมอบเป็นเจ้าภาพรอง
๔. หน่วยงานของตนเข้าไปรับผิดชอบในแผนงานอะไรบ้างของอาเซียนและเสาของประชาคมอาเซียน ต้องทำอะไรบ้างตามแผนงานของแต่ละเสา
๕. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน/โครงการ ในการดำเนินการใด ๆ (ข้อ ๓ และข้อ ๔) รวมทั้งมอบหมายหน่วยงานภายในรับผิดชอบ
๖. ดำเนินการตามข้อ ๕ พร้อมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผล เนื่องจากต้องรายงานกระทรวงการต่างประเทศ และคณะรัฐมนตรี
๗. จัดให้มีหน่วยงาน/บุคลากรรับผิดชอบส่งเสริม สนับสนุน และติดตามการดำเนินการตามข้อ ๕ เพื่อรายงานความคืบหน้าต่อรัฐบาล
๘. หน่วยงานต้องพัฒนาทักษะพื้นฐาน (ภาษาอังกฤษ การประชุมในเวทีระหว่างประเทศ การเจรจาต่อรอง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯ ล ฯ) อย่างต่อเนื่องทั้งโดยสำนักงาน ก.พ. หรือจัดขึ้นเอง
๙. หน่วยงานต้องบริหารจัดการภารกิจของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้มาตรฐาน มีเครือข่าย
๑๐. ดำเนินงานทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องแม่หลังปี ๒๕๕๘

การแสดงความคิดเห็น

ผู้เข้าร่วมสัมมนาและวิทยากรได้แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นระหว่างกันในหลายประเด็นรวมทั้งวิทยากรได้ขอความร่วมมือกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะหน่วยงานด้านสื่อสารมวลชนของรัฐในการถ่ายทอดความรู้เรื่องเกี่ยวกับอาเซียนที่ถูกต้องให้กับประชาชน เกษตรกร ผู้ประกอบการ ถึงประโยชน์และผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมรับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

/การประเมินผลการจัดสัมมนา....

การประเมินผลการจัดสัมมนา

การจัดสัมมนาฯ ครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมสัมมนารวมทั้งสิ้น ๑๒๐ คน รูปแบบการสัมมนาประกอบด้วย การบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ การอภิปรายโดยวิทยากรผู้มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญเรื่องอาเซียน การถาม – ตอบข้อสงสัย และการสอบถามเพื่อประเมินผล ทั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามคืน ๔๙ ชุด สรุปความพึงพอใจ ดังนี้

๑. ภาพรวมของการจัดสัมมนา ร้อยละ ๙๑.๘๔
๒. ความเหมาะสมของหัวข้อและเนื้อหาการบรรยาย/อภิปราย ร้อยละ ๙๑.๔๓
๓. ความรอบรู้ในหัวข้อที่บรรยาย/อภิปรายของวิทยากร ร้อยละ ๙๓.๙๐
๔. ความสามารถในการถ่ายทอดและสร้างบรรยากาศในการบรรยาย/อภิปรายของวิทยากร ร้อยละ ๘๗.๗๕
๕. ความเหมาะสมของสื่อและสไลด์ทัศนูปกรณ์ในการบรรยาย/อภิปราย ร้อยละ ๘๒.๐๕
๖. เอกสารประกอบการสัมมนา ร้อยละ ๙๓.๙๐
๗. ประโยชน์ของเนื้อหาสาระในการนำไปปฏิบัติงาน ร้อยละ ๙๒.๒๔
๘. ความเอาใจใส่ กระตือรือร้น เต็มใจให้บริการ ร้อยละ ๙๐.๒๐
๙. ความสุภาพ เป็นมิตร ในการให้บริการ ร้อยละ ๙๑.๐๒
๑๐. วันและระยะเวลาในการสัมมนา ร้อยละ ๘๑.๖๓
๑๑. สถานที่ สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ร้อยละ ๘๕.๗๑
๑๒. อาหารว่าง/เครื่องดื่ม และอาหารกลางวัน ร้อยละ ๙๐.๖๑

นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังนี้

- ให้มีการประชุมทางไกล (Teleconference) ทั่วประเทศถึงทิศทางการทำงานของกรมประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับเรื่องประชาคมอาเซียน
- ควรจัดการสัมมนาเรื่องอาเซียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อผู้ปฏิบัติงานจะได้นำความรู้ ความเข้าใจไปปรับใช้ในการทำงานมากยิ่งขึ้น
- ควรมีเอกสารประกอบการสัมมนาประเภทอื่นๆ มอบแก่ผู้สัมมนาเพื่อนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ส่วนส่งเสริมงานประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
กรมประชาสัมพันธ์